

## ISBN-tunnus uudistuu

Kaikkiin 1.1.2007 alkaen ilmestyviin julkaisuihin merkitään vain 13-merkkisiä ISBN-tunnuksia. Uudistunut ISBN-tunnus on samanlainen kuin julkaisun takakannen viivakoodiin liittyvä 13-merkkinen EAN-tunnus (EAN-13).

Kustantaja muuntaa 10-merkkiset käyttämättömät ISBN-tunnukset 13-merkkisiksi muunto-ohjelman avulla (esim. [www.isbn-international.org/converter/converter.html?lang=fi](http://www.isbn-international.org/converter/converter.html?lang=fi)). Myös 10-merkkisten muuttamattomien painosten ISBN-tunnukset tulisi muuntaa 13-merkkisiksi, jos julkaisut ilmestyvät 1.1.2007 jälkeen. Uuden ISBN-tunnuksen tarkistusmerkki ei enää voi olla iso X-kirjain.

ISBN-10: 951-98548-9-4 > ISBN-13: 978-951-98548-9-2

Jos julkaisussa käytetään EAN-koodia, pysyvät viivakoodi ja EAN-tunnus kirjan takakannessa muuttumattomina, mutta silmin luettava, välittömästi viivakoodisymbolin yläpuolella oleva ISBN-tunnus pitää muuntaa 13-merkkiseksi tunnukseksi, jota edeltää kirjainlyhenne ISBN ja jossa numerosarjat on erotettu toisistaan väliviivoin.



### Miksi ISBN-tunnus uudistuu?

Uudistuksella taataan ISBN-tunnusten riittävyys eri maissa myös tulevaisuudessa. Suomessa jatketaan 978 -etuliitteen yhteydessä vanhojen maatunnusten 951 ja 952 käyttöä, koska mm. vapaita kustantajatunnuksia on vielä runsaasti jäljellä.

Kun kaikki käyttämättömät 10-merkkiset ISBN-tunnukset on käytetty loppuun 978-etuliitteen kanssa, tulee uusien tunnusten etuliitteeksi 979. Tällä hetkellä etuliite 979 sisältyy jo nuottijulkaisujen ISMN-tunnusten viivakoodeihin. Kun sekä etuliite 978 että 979 tulevat käytetyiksi loppuun, tarvitaan uusi 3-merkkinen etuliite. Uusien etuliitteiden yhteydessä muuttuvat todennäköisesti sekä maa- ja kielialueen tunnuksset että kustantajatunnuksset.

ISBN-uudistus tulee tapahtumaan useassa vaiheessa ja jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen. Kunkin vaiheen kesto kussakin maassa ei pystytä tarkasti arvioimaan. Kirja-alalla tuleekin olemaan samanaikaisesti käytössä sekä 10-merkkisiä tunnuksia että eri etuliitteillä varustettuja tunnuksia, joiden tarkistusmerkin laskukaavat eroavat toisistaan.

### Kustantajatunnus

Jotta voidaan erottaa toisistaan eri etuliitteiden yhteydessä annetut kustantajatunnuksset, kaikki viittaukset kustantajiin sisältävät sekä etuliitteen että maan tai kieliryhmän tunnusosan yhdessä kustantajan tunnusosan kanssa – sekä tietokonejärjestelmissä että painettuna esim. 978-951-98548.

### Ketä muutos koskee?

Muutos koskettaa koko kirja-alaa kirjastosta kirjapainoon, joten yhteistyö eri toimijoiden välillä varmistaa sujuvan siirtymisen uuden ISBN-tunnuksen käyttöön ja vähentää oleellisesti virheellisiä tunnuksia. Kaikkien ISBN-tunnuksia järjestelmissään käyttävien toimijoiden tulee varmistaa, että heidän järjestelmänsä ovat valmiita käsittelemään 13-merkkisiä ISBN-tunnuksia viimeistään 1.1.2007 alkaen.

### Metadata

Uusitun ISBN-standardin (2005) edellyttämän metadatan (kuvailevat tiedot julkaisusta) lähettämisen Suomen ISBN-keskukseen korvaavat toistaiseksi nykyiset ennakkotiedot ilmestyvistä julkaisuista.

### Standardit ja ohjeistus

Suomenkielistä standardia SFS-ISO 2108 Tieto ja dokumentointi. Kirjan tai muun erillisteoksen kansainvälinen standarditunnus (ISBN) myy Suomen Standardisoimisliitto SFS, [www.sfs.fi](http://www.sfs.fi).

Uusi ISBN-esite ilmestyy joulukuussa. Lisätietoja ISBN-uudistuksesta löytyy Suomen ISBN-keskuksen kotisivulta [www.kansalliskirjasto.fi/julkaisuala](http://www.kansalliskirjasto.fi/julkaisuala). Mahdolliset lisäkysymykset: [maarit.huttunen@helsinki.fi](mailto:maarit.huttunen@helsinki.fi).

